

Deadstock: odpad nebo surovina

**Petra Koudelková
Soňa Schneiderová**

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

Textilní a módní průmysl dnes

Přispívá 2,4
biliony dolarů do
globálního
výrobního
průmyslu

Roční ztráta
materiálu ve výši
100 miliard dolarů
v důsledku
nedostatečného
využití

Textilie představují
přibližně 9 %
ročních ztrát
mikroplastů v
oceánech.

Zaměstnává 300
milionů lidí po
celém světě v
rámci hodnotového
řetězce (hlavně
ženy)

Je zodpovědný za
odhadovaných 8 %
– 10 % světových
emisí skleníkových
plynů.

Průmysl
spotřebuje
přibližně 215
bilionů litrů vody
ročně.

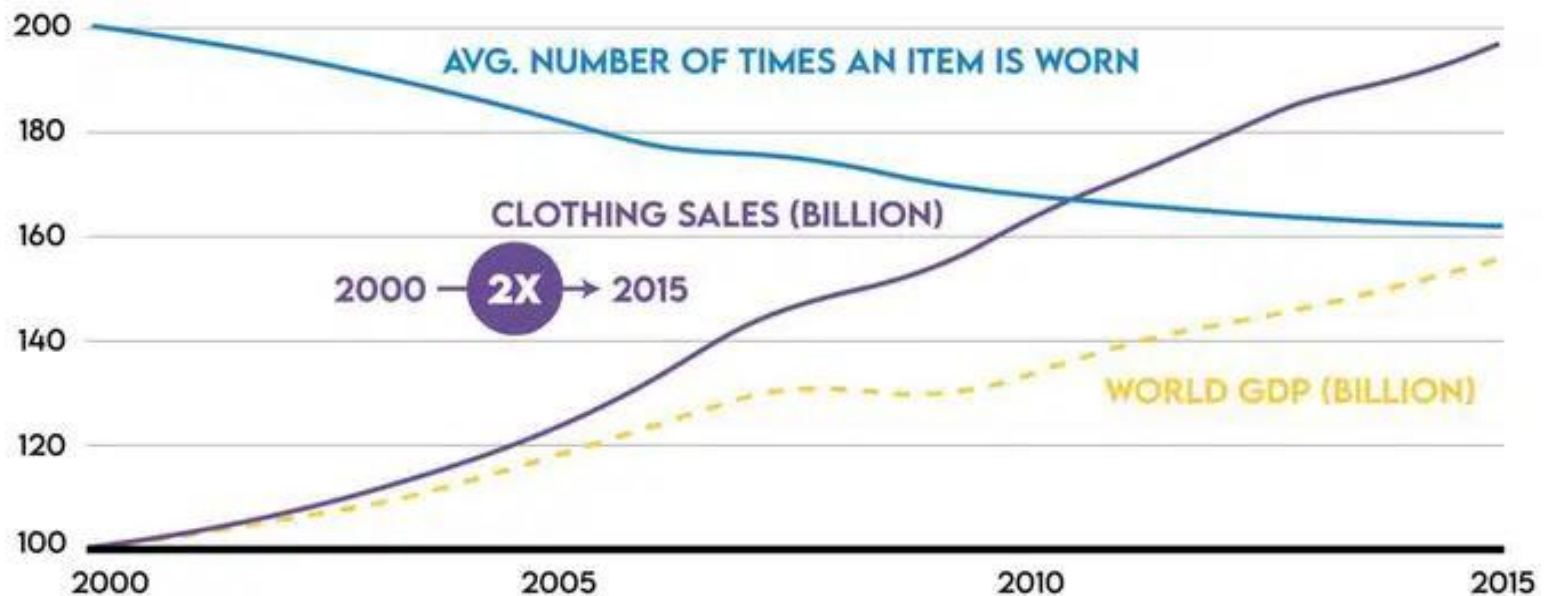

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

**Zdroj: Home - The UN Alliance for
Sustainable Fashion**

Růst nákupů oděvů

GROWTH OF CLOTHING SALES AND DECLINE IN CLOTHING UTILISATION SINCE 2000

SOURCE: ELLEN MACARTHUR FOUNDATION
GRAPHIC BY: CRYSTAL FANG

EARTH.ORG

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

Deadstock

- **Neprodané a nepoužité hotové oděvy**
- **Zbytky látek a jiných materiálů z výroby**
- **Vztah s nadprodukcí**
- **Bracketing**
- **Deadstock tvoří 25 % – 40 % z vyrobeného zboží**

Deadstock

- **Platforma Queen of Raw (Mastronardo, 2023) pro nabídku zbytků látky z výroby**
- **Software pro správu zásob, inteligentní štítky, IoT a RFID pro inteligentní správu zásob, AI (Newton, 2023)**

Pálení neprodaného textilu

- **2017: rok, kdy vyšlo najevo, že švédský módní maloobchodník pálí své nadbytečné zásoby ve vlastní elektrárně ve Västerås nedaleko Stockholmu**
- **2018: rok, kdy byla pod palbou kritiky luxusní značka poté, co se ukázalo, že během pěti let spálila neprodané oblečení v hodnotě přes 90 milionů liber. Dělala to kvůli zachování exkluzivity značky.**

Problematika skládkování

- **59 000 tun oblečení dorazí ročně do přístavu Iquique v severním Chile**
- **Pouze 20 000 tun se dále prodá – zbytek (cca 39 000 tun) končí v poušti Atacama**

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

Prompt Copilot: Vytvoř obraz realistické textilní skládky v poušti Atacama

Komunikační perspektiva

Co lze vůbec říci, lze říci jasně, a o čem nelze mluvit, o tom se musí mlčet (Ludwig Wittgenstein, 1992)

- **Může povaha institucionální nebo firemní komunikace vést k pokrytectví nebo izomorfismu?**
 - **Greenwashingové strategie (Greenhushing)**
 - **Komunikační strategie (Silence Strategy)**

Strategy Silence

- **Strategy silence má kořeny jak:**
 - **ve finanční komunikaci (Billings, Cedegren, 2015),**
 - **tak v krizové komunikaci (Le et al., 2018).**

Umožňuje společností udržet si čistou veřejnou image a zároveň se vyhnout zveřejnění neudržitelných, pověst poškozujících praktik.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Greenhushing

- **Greenhushing: záměrné zamlčování o ekologických iniciativách firmy.**
- **Brzdí transparentnost, znemožňuje spotřebitelům se správně rozhodnout.**
- **Alibi pro strategic silent?**

Metodologie

- **Obsahová analýza (OA) vybraných firemních zpráv (N=95) (zprávy o udržitelnosti a životním prostředí, výroční zprávy aj.).**
- **1. krok: analýza dokumentů kvůli zjištění, zda se zabývají problematikou mrtvých zásob. Dvoufázové ověření.**
- **2. krok: OA pomocí programu NVivo u těch zpráv, které naznačovaly problematiku deadstocku (N=23).**

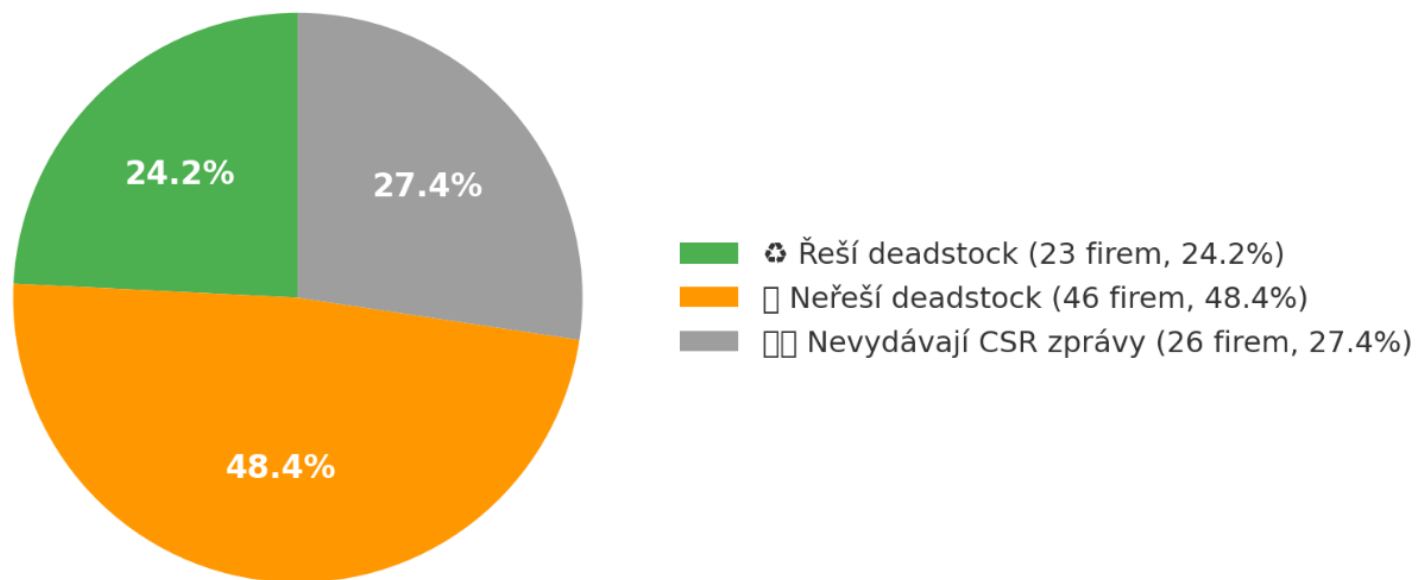
Co jsme chtěli vědět?

- **Jak uvažují o udržitelnosti; co to pro ně znamená v praxi, jaké řešení nabízí.**
- **Hovoří v rámci svých výkazů o nakládání s odpadem a deadstockem nebo o tom, jak tomu předchází?**
- **Pokud deadstock řeší, tak jakým způsobem?**

Výsledky

95 firem - Deadstock vs. CSR reporty
(Signatáři Charty módního průmyslu pro klimatickou akci OSN)

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Výsledky

- **Ne vždy lze najít jasné spojení mezi tím, co firmy slibují prostřednictvím reklam a tím, co pak vykazují ve svých reportech.**
- **Zaměření spíše na recyklaci nebo správu materiálů než na přímé řešení nevyužitých a nadbytečných zásob.**

Jak se firmy staví k udržitelnosti?

- **Snižování množství odpadu (při řezání kůže, např. u Mulberry atd.)**
- **Druhý život produktů (většina společností)**
 - CCC – odevzdání produktů CCC (v Polsku) s vědomím, že budou darovány humanitárním organizacím;
 - Mulberry – každá vrácená taška dostane druhý život: bude pečlivě restaurována odborníkem;
 - Lacoste – sběr použitých polokošil v Německu;
 - Gant – předání věcí novým majitelům.

Jak se firmy staví k udržitelnosti?

- **Opravy (např. Mulberry nabízí také doživotní opravy a péči o kabelky)**
- **Second-handové obchody (Boohoo)**
- **Pronájem oděvů (Boohoo)**
- **Vzdělávání obchodníků, zákazníků a dodavatelů (radý pro spotřebitele, jak se starat o oděvy např. Gant).**

Jak se firmy staví k udržitelnosti?

- Připojují se k mezinárodním enviro programům, (Není to gre 🤔 rowding?)
- Pracují na udržitelných technologiích:
 - ionizovaná technologie pokovování šperků u (Guess)
 - citlivé barvení džín (Gant)

Kdo řeší deadstock ve svých zprávách?

Společnost	Odpověď
Ace & Tate	ANO
American Eagle Outfitters	ANO (nepřímo)
Arc'teryx	ANO
Burberry	ANO
CHANEL	ANO
Craghoppers	ANO
Crystal International Group	ANO (nepřímo)
Decathlon	ANO
GANT AB	ANO
Hakro GmbH	ANO
House of Baukjen	ANO
Hugo Boss AG	ANO
Inditex	ANO
L SAHA	ANO
Lacoste	ANO
Lojas Renner	ANO
LVMH	ANO
Mango	ANO (nepřímo)
Mulberry Group plc	ANO
Nanushka	ANO
Nike, Inc.	ANO
PUMA S.E.	ANO
Tendam Global Fashion Retail	ANO (nepřímo)

Jak o deadstock referují?

- **Nepřímo: hovoří o nadbytečných zásobách, čímž odkazují k efektivnímu nakládání s materiálem a předcházení deadstocku látek**

Nadbytečné zásoby nikdy nebyly pro House of Baukjen problémem, protože nakupujeme malé množství produktů a v případě dobrého prodeje je doplňujeme, namísto toho, abychom od začátku zadávali velké objednávky. Kdybychom se ocitli v situaci, kdy bychom museli převzít zpět zásoby od jednoho z našich největších dodavatelů, došlo by ke zvýšení emisí souvisejících s reverzní logistikou (což by zvýšilo naši uhlíkovou stopu) ...

Jak o deadstock referují?

- ***„... Tým společnosti Mango interně vyvinul řadu platform pro strojové učení, které jsou doplněny platformami mezinárodních výrobců, které jsou plně přizpůsobeny ekosystému Mango. Tyto platformy poskytují znalosti v klíčových aspektech hodnotového řetězce společnosti... Mango propojuje různé oblasti hodnotového řetězce společnosti a vytváří komunikační bránu mezi svými designéry, obchody a zákazníky. Díky aplikaci této technologie Mango mění paradigma a buduje platformy pro komunikaci mezi lidmi v rámci celého životního cyklu produktu... Jednou z hlavních výzev, kterým Mango čelí při snaze o dosažení provozní dokonalosti, je získání omni-kanálového a v reálném čase aktualizovaného přehledu o obchodních zásobách při zachování vysoké přesnosti inventáře...”***

Jak o deadstock referují?

- **Přímo, ale bez dalších detailů:**

Zpráva Ace & Tate o odpovědnosti za rok 2022 uvádí, že společnost zlepšila prognózy a plánování svých kolekcí, aby zajistila, že vyrobené produkty budou zakoupeny, a snížila tak množství neprodaného zboží. Zpráva však neobsahuje další podrobnosti o tom, jak konkrétně společnost řeší problém neprodaného zboží.

Jak o deadstock referují?

- **Přímo i s vysvětlením, co dělají s předbytky a jak jim předchází:**

Výroční zpráva společnosti Inditex za rok 2022 zmiňuje snahu společnosti řídit zásoby oděvů tak, aby se zabránilo přebytkům a snížily se zásoby neprodejného zboží. Podle stránky umožňuje jedinečný obchodní model společnosti Inditex pečlivé řízení zásob, což vedlo k přebytkům nižším než 0,5 % všech položek prodaných v roce 2021. Většina těchto přebytků byla darována místním a národním sociálním organizacím, (UNHCR, Červený kříž a Cáritas).

Tak si to shrneme

- **Firemní komunikace o udržitelných aktivitách je obecná a částečná. Častů jejím cílem může být zlepšení emocionálního zážitku spotřebitelů při nákupu (feel-good-factor).**
- **Dominuje strategické mlčení v důležitých bodech a zviditelňují se méně významné aktivity (Hidden Trade-off či Green Products v Dirty Company)**

Tak si to shrneme

- **Komunikace firem o nadprodukci je často skryta do širšího kontextu o praktikách udržitelnosti, jako je cirkulární ekonomika a snižování odpadu nebo odkazuje k aktivitám, které jsou v důsledku pro řešení problému zanedbatelné.**
- **Tyto výrazy jsou často označovány jako nejednoznačné fráze a jsou součástí strategií greenwashingu.**

Tak si to shrneme

- **Čím více informací o deadstock, tím negativněji se to může podepsat na image značky, protože:**
 - **to může vyvolat dojem, že se její produkty na trhu neprodávají,**
 - **to může způsobit negativní image v důsledku nadprodukce.**

Seznam zdrojů

- **Newton, E. How to Solve Inventory Management Problems in the Apparel Industry. Available online: <https://www.onlineclothingstudy.com/2023/03/how-to-solve-inventory-management.html> (accessed on 12 Nov. 2023).**
- **Wittgenstein, L. (1922), „Tractatus Logico-Philosophicus“, Kegan Paul and Co., Londýn.**
- **Billings, M. B. a Cedergren, M. C. (2015), „Strategické mlčení, prodej akcií zasvěcenými osobami a riziko soudních sporů“, Journal of Accounting and Economics, sv. 59, č. 2–3, s. 119–142.**

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Petra Koudelková a Soňa Schneiderová

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Marketingové komunikace a PR